

۲۰۱۹/۰۶/۰۱

فہیم امین

انعکاسات به دومین اجلاس بین‌الافغانی مسکو: کمک به صلح یا امتیازدهی به طالبان؟

با آن که اعلامیه مشترک شرکت کنندگان اجلاس بین‌الافغانی مسکو، دومین دیدار چهره‌های سیاسی با نمایندگان گروه طالبان را در پیوند به رسیدن افغانستان به صلح و ثبات «ممد» دانسته است، اما برخی از نامزدان انتخابات ریاست جمهوری، احزاب و چهره‌های سیاسی، برگزاری همچو جلسات را تضعیف‌گر نظام سیاسی در کشور و «امتیازدهی» به گروه طالبان عنوان کرده اند.

رحمت‌الله نبیل، نامزد انتخابات ریاست جمهوری از سری بودن آجندای اجلاس بین‌الافغانی مسکو انتقاد کرده و گفته است که «برگزاری همچو جلسات می‌تواند سبب تضعیف نظام سیاسی کشور و تحریک جنگ‌های نیابتی» در کشور شود. آقای نبیل در برگه‌ی فیس‌بوکش نوشته است: «دایر کردن جلسات و کنفرانس‌های ناهماهنگ و دارای آجنداهای غیرعلنی و ابهام‌آمیز بر محور منفعت‌های کوچک و مقطعی، نه تنها این که هیچ دست‌آوردی نخواهد داشت، بلکه؛ باعث تقویت و مشروعیت بیشتر طالبان و تضعیف نظام جمهوری اسلامی افغانستان می‌شود.» آقای نبیل بر تلاش‌های یکدست برای برقراری صلح تاکید ورزیده و افزوده است: «ایجاد آدرس‌های متعدد برای گفت‌وگوهای صلح در نبود اجماع داخلی، موجب تحریک و تقویت بیشتر جنگ‌های نیابتی و دست‌درازی بازیگران منفعتجو در بحث افغانستان خواهد شد.»

همچنان عنایت‌الله حفیظ، نامزد دیگر انتخابات ریاست جمهوری در صحبت با روزنامه ۸صبح می‌گوید: «برگزاری دومین اجلاس مسکو میان چهره‌های افغان و نمایندگان گروه طالبان هیچ تأثیر مثبتی بر روش صلح ندارد، به جز تأمین منافع مقطعی چند چهره‌ای که از سیاست کنار رفته اند.» به سخن او، برقراری صلح نیازمند اقدامات مدبرانه‌ای است که با تقویت نیروهای استخباراتی و از بین بردن مواد مخدر می‌توان به آن دست یافت. افزون بر این، نور رحمان اخلاقی، عضو حزب جمعیت اسلامی می‌گوید، منافع این دور اجلاس مسکو به جیب گروه طالبان و حامد کرزی، رییس‌جمهور پیشین ریخته شده است. آقای اخلاقی گفته است: «اجلاس مسکو، وزن طالبان را همانند اجلاس اول مسکو، در سر میز مذاکره با ایالات متحده امریکا افزایش داد و به وجاهت بین‌المللی شان افزود.» او همچنان نمایندگان گروه طالبان را به نداشتن صلاحیت لازم در چگونگی گفت‌وگوها با چهره‌های سیاسی کشور دانسته و افزوده است، این اجلاس با برنامه‌ای که به صورت حساب شده و دقیق و به کمک کارشناسان آی اس آی پاکستان گام می‌گذارند و منافع کوتاه مدت و درازمدت شان را خوب حساب کرده‌اند، صورت گرفته است.

هرچند ارگ ریاست جمهوری تا کنون عکس العملی در برابر این دور اجلاس چهره های سیاسی با گروه طالبان نشان نداده است، اما امرالله صالح به عنوان معاون دسته انتخاباتی محمد اشرف غنی در انتخابات ریاست جمهوری پیش رو، اشتراک برخی از نامزدان و چهره های سیاسی کشور را در دومین اجلاس بین الافغانی مسکو به صلاح کشور ندانسته و در توییتش نوشته است: «برخی از سیاستمداران کابل، بار دیگر به سوی مسکو رفتند تا به سخنان طالبان تروریست گوش دهند، توهین شوند و سخنرانی‌های افرادی را بشنوند که با منطق عصر برونز بحث می‌کنند.» ارگ ریاست جمهوری از این پیش اعلام کرده است که هر اجلاسی که بدون نمایندگان حکومت برگزار شود، جنبه اجرایی نخواهد داشت.

این عکس العمل ها در حالی صورت گرفته است که دومین دور اجلاس بین‌افغانی مسکو میان هیات گروه طالبان و شماری از چهره های سیاسی روز پنجشنبه، نهم جوزا با نشر اعلامیه ی مشترک پایان یافت. در این اجلاس بیست و چهار تن از چهره های سیاسی کشور با هیأت ۱۲ نفری گروه طالبان به ریاست ملا عبدالغنی برادر، معاون سیاسی این گروه انجام شد.

محمدکریم خلیلی رییس شورای عالی صلح و لطیف بهاند سفیر افغانستان در مسکو به عنوان نمایندگان حکومت، حامد کرزی، محمدحنیف اتمر، رنگین دادفر سپینتا، عطامحمد نور، حضرت عمر زاخیلوال، زلمی رسول، ضراراحمد مقبل و سید حامد گیلانی از چهره های مطرح سیاسی بوده اند که عازم مسکو شده اند. همچنان ملا عبدالغنی برادر و شیرمحمد عباس استانکزی از نمایندگان مطرح گروه طالبان اند که در این اجلاس شرکت کردند. این نخستین بار است که ملا برادر با چهره های سیاسی کشور دیدار کرده است. این گروه اما برای آقایان خلیلی و بهاند اجازه شرکت در این اجلاس را نداد. افزون بر این، فوزیه کوفی، نماینده پیشین ولسی جرگه و تاجور کاکر، تنها دو خانمی هستند که در این اجلاس حضور داشتند.

این دور اجلاس بین الافغانی در حاشیه تجلیل از صدمین سالگرد روابط دیپلماتیک افغانستان و روسیه صورت گرفت، اجلاسی که روز سه‌شنبه هفتم جوزا آغاز و روز پنج شنبه نهم جوزا پایان یافت. در اعلامیه مشترک چهره‌های سیاسی با نماینده‌گان گروه طالبان آمده است که دو طرف روی موارد مهم مربوط به سرنوشت مردم افغانستان، آینده صلح و ثبات و راه‌های رسیدن به امنیت در کشور گفت‌وگو کرده‌اند. بر اساس این اعلامیه، سیاست‌گران کشور و نماینده‌گان گروه طالبان در این اجلاس «بر اراده مشترک مبنی بر رسیدن به صلح پایدار و فراگیر در افغانستان تأکید کردند.»

همچنان ادامه مذاکرات بین الافغانی، برقراری آتش بس، حفاظت از زندگی غیرنظامیان، رهایی زندانیان، خروج نیروهای خارجی و قطع مداخلات خارجی از بحث‌های دیگر این دور دیدار بوده که در اعلامیه بر آن تأکید شده است. افزون بر این، در اعلامیه نشر شده آمده است که روی تحکم نظام اسلامی، حفظ تمامیت ارضی و وحدت ملی با رعایت حقوق زنان، از مسایل دیگری مورد بحث بین دو طرف در اجلاس مسکو بوده است. فوزیه کوفی از شرکت‌کنندگان این اجلاس می‌گوید، تأکید طالبان بیشتر بر حاکم شدن امارت اسلامی بوده تا به جمهوری اسلامی افغانستان. در این مورد شیرمحمد عباس استانکزی، عضو هیأت طالبان گفته است: «ما انحصار قدرت نمی‌خواهیم و قدرتی را می‌خواهیم که همه افغان‌ها شامل آن باشند.»

گزارش‌ها می‌رسانند که چهره های سیاسی افغانستان در این اجلاس روی برقراری آتش بس میان گروه طالبان و حکومت افغانستان تأکید کرده اند اما نمایندگان طالبان این خواست را نپذیرفته اند. با این حال عطامحمد نور،

رئیس اجرایی حزب جمعیت اسلامی در مورد دلیل نرسیدن به توافق برای آتش‌بس گفته است: «ممکن طالبان فکری در این رابطه داشته باشند، اما ما آتش‌بس را نقطه‌ای برای آغاز صلح می‌دانیم... اما از جانب تحریک طالبان دلیل مقنع و منطقی برای برقرار نشدن آتش‌بس وجود نداشت.» با این حال خانم کوفی که روز گذشته در کابل جزییات این اجلاس را در جمعی از خبرنگاران ارایه می‌کرد، گفت: «اگر ادامه مذاکرات فت منجر به پایان جنگ و آمدن صلح بینجامد در جلساتی بعدی بین‌افغانی نیز شرکت خواهیم کرد، در غیر آن مردم افغانستان از مذاکرات بی‌حاصل خسته شده‌اند.» او همچنان افزود: «چون طالبان به برقراری آتش‌بس در روزهای عید و پس از عید توافق نکردند، ما هم روی سایر بحث‌های مورد بحث، توافق نکردیم.»

سهیل شاهین، سخنگوی دفتر سیاسی طالبان در قطر در حاشیه‌ی پایانی این اجلاس از ادامه همچو جلسات در آینده خبر داده و به خبرنگاران گفته است که موضوعات مورد بحث جدید بوده و همه‌ی این بحث‌ها نهایی نشده است. همچنان حامد کرزی، رئیس‌جمهور پیشین که از اشتراک‌کنندگان این اجلاس بود، در پایان اجلاس به خبرنگاران گفته است برقراری «آتش‌بس» موضوع جدید این دور گفت و گوها بوده است. به گفته‌ی او، طالبان نیز خواستار آتش‌بس اند اما در زمانش روی آن بحث می‌شود.

هرچند اعلامیه مشترک اجلاس بین‌افغانی مسکو تصریح کرده است که «این مذاکرات در فضای صمیمانه مبتنی بر روحیه همکاری صورت گرفت و طرفین در بخش‌هایی به توافق و پیشرفت‌های خوبی دست یافته‌اند.» اما جزییات مواردی که بر آن توافق و پیشرفت صورت گرفته است در اعلامیه آنها بازتاب نیافته است. بر اساس این اعلامیه، به دلیل آنکه شماری از مسایل ایجاب می‌کند تا بحث‌های بیشتری درباره آن صورت بگیرد، دو طرف توافق کرده‌اند تا به این مذاکرات ادامه بدهند.

با این حال این دومین دور دیدار چهره‌های سیاسی با نمایندگان گروه طالبان است که در مسکو صورت گرفته است. مسکو از این پیش در شانزدهم و هفدهم دلو پارسال میزبان اولین دور این دست‌گفت و گوها میان نمایندگان گروه طالبان و برخی از چهره‌های سیاسی کشور بوده است. اما در این دو دیدار، نمایندگان دولت افغانستان حضور نداشتند. هرچند در نخستین روز این اجلاس محمدکریم خلیلی، رئیس شورای عالی صلح و لطیف بهاند، سفیر افغانستان در مسکو نیز حضور داشتند، اما سلیم شاهین سخنگوی دفتر سیاسی گروه طالبان در قطر در صفحه توئیترش نوشت که در دو روز اخیر اجلاس بین‌افغانی نمایندگان حکومت افغانستان حضور نخواهند داشت.